

A. KADİR

Mutlu Olmak
Varken

BÜTÜN ŞİİRLERİ

♥
CAN

4.
BASKI

A. KADİR
Mutlu Olmak
Varken
BÜTÜN ŞİİRLERİ

Can Yayınları 241

© 1988, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1968

Can Yayınları'nda 1. basım: 1988

4. basım: Mayıs 2012

Bu kitabın 4. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-510-492-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

A. KADİR
Mutlu Olmak
Varken
BÜTÜN ŞİİRLERİ

ŞİİR

A. KADİR, 1917'de İstanbul'da doğdu. 1940 Kuşığı toplumcu şairleri arasında yer aldı; çeviri çalışmalarıyla dünya şiirinin ülkemizde tanınmasına katkıda bulundu. 1938'de Kara Harp Okulu öğrencisiyken Nâzım Hikmet'le birlikte tutuklanarak 10 ay hapse mahkûm oldu. Bu olayı, 1966'da yayımladığı *Harp Okulu Olayı* ve *Nâzım Hikmet* adlı kitapta aydınlattı. *Tebliğ*, *Hoş Geldin Halil İbrahim*, *Dört Pencere*, *Mutlu Olmak Varken* gibi şiir kitaplarının yanı sıra Ömer Hayyam, Mevlânâ, Tevfik Fikret gibi şairlerin şiirlerini sadeleştirerek yayımladı. 1985'te İstanbul'da öldü.

İçindekiler

Uzunca bir önsöz	17
HAPİSTE	
Yaşantım	33
Mahpusane Düşünceleri 1	37
Mahpusane Düşünceleri 2	38
Mahpusane Düşünceleri 3	39
Şarkı	40
BÖLÜKTE	
Mektup	43
Nöbette	45
Koğuş	46
Türkü	47
Darendeli	48
Uşaklı İzzet	49
Terhis	50
Buluşursak	51
BİZİM SOKAK	
Salih	55
Ahmet	56

Zehra	57
Her Şeye Rağmen	58
Şiirlerim	60
TEBLİĞ	
Siperde	65
Yolda Esirler	67
Tebliğ	69
Bir İnsan	71
Tamam	72
Kımıldamadan	73
Hani Bir Zamanlar	74
Hatırlamak	76
Şükürlü Köyünde Bir Gece	77
SÜRGÜNDE	
Yalnız	83
Hasret Başladı	84
İhtiyaç	86
Ayna, Yüzüm ve Dreyfüs	87
Cibali	89
Benim Kudretim	90
Dimdik	92
Dünyamızın Geleceği	94
Hemşerim 1	95
Hemşerim 2	96
Sabır	98
Ve Çocuklar	100
İstanbul	102
Beşiktaş Tramvayı	103
Han Odasında	104

Herifin Önünde	106
Bir Diktatörün Son Konuşması	108
Hükümet Kapısında	110
Kulağımın Dibinde	112
Savaş Sonrası Kartpostalları 1	113
Savaş Sonrası Kartpostalları 2	116
Savaş Sonrası Kartpostalları 3	117
Esirliğim, Üstüm Başım Karnımdaki Açlık ve Yaşamak	118
Çile	121
Seni Arıyorum	122
Uzaklar ve Sen	124
Bu Vücut	126
Kısalan	127
Ustaya Mektuplar 1	129
Ustaya Mektuplar 2	131
Ustaya Mektuplar 3	133
Ustaya Mektuplar 4	134
Ustaya Mektuplar 5	135
Dağ Başında	137
Siz	138
Ekecik Dağları	139
Bektaşla Yakup	140
Hep Beraber	143
Belki Daha Çok Zaman	145
Yarın Akşam	146
Güneşin Altında	147
Yol	149
Bir Bir	150

Birdenbire.....	151
Olur Biter.....	152
Kağnılar.....	153
Hastayken Aklıma Gelenler.....	154
Bir Kayısı Ağacı.....	157
Deme.....	162
Kim.....	163
Yumruk.....	164
İki Gözü İki Çeşme.....	165
Ve Sanki.....	166
Kader.....	167
Soğuklar.....	168
Oğlum Mehmet.....	169
Benim En Küçük Hakkım.....	170
Yerin Var mı.....	172

KURTLARA KARŞI

Kurtlara Karşı.....	175
Dostlar Sofrası.....	176
Hoş Geldin Halil İbrahim.....	177
Bir Sevda Türküsü.....	179
Nerde Yatmalı.....	180
8 Nisan 1950.....	181
Açılır Kapılar.....	182
Birinci Oğluma Ninni.....	183
Onlar.....	184
Doyasıya.....	185
Bir Bardak Şarap Zehir Oldu.....	186
Gece İçinde.....	187
İnsan Gücü.....	188

Bu Su ođala ođala	189
İnsan	190
Bir Ananın Türküsü	191
Çiçekleri Umudumuzun	193
Sabah Türküsü	195
Daha Aşağı	196
Ekmek	197
Bir İnsanın Sonu	198
Dön Geri Bak	199
Gecelerin Dibinden	200
İşsizlik	202
Sokađa Çıkma Yasağı	203
Dört Pencere	204
Sar Sıcak Sıcak	205

AĐITLAR

Birinci Ađıt	209
İkinci Ağıt	211
Üçüncü Ađıt	212
Dördüncü Ađıt	213

1971'DEN SONRAKİ ŐİİRLER

Çünkü Satılmıştılar	217
Kanlı Őiirler	218
Gelen Benim	223
Bir Sevdalı Kavak	225
Başlamak Yeniden	227
Bir Yolculukta	228
Angolalı	229
Filistinli Çocuklar	230
Nâzım'ı Gördüm	231

Bir Türkü Bir Türkü Bir Türkü Daha	233
Cansel'e Evliliğimizin Yirmi Beşinci Yıldönümü Armağanıdır	236
Dile Bizden Çocuk Ne Dilersen	237
Hastalığın Otuzuncu Günü	240
Sizi Düşünüyorum HapisanedeKiler	241
Başka Çaresi Yok	242
Sözüm Treni KaçırDık Diyenedir	243
İşte Böyle	244
Deniz Kıyısında Suya Bakarak	245
Bizim Enver Gökçe Ne Bıraktı Geride	246
Kafamın İçinde Dalgalar 1	247
Kafamın İçinde Dalgalar 2	251
Kafamın İçinde Dalgalar 3	252
Kafamın İçinde Dalgalar 4	253
Kafamın İçinde Dalgalar 5	255
Kafamın İçinde Dalgalar 6	256
Kafamın İçinde Dalgalar 7	258
Kafamın İçinde Dalgalar 8	260
Sidik Tenekesinin Yanında Uyuyana	262
Küçük Ayrılıklar	263
Sen Bensiz Orda	264
Ben Sensiz Burda	265
Direnç Tohumları	266
Bir Bilmece	267
Benim Anam Hep Ağladı	268
Tutuk Şiir	271
ŞaşırAn Adam	272
Karanlığın Türküsü	273

Kim Bilir	274
Sıkı Dur	275
Bizim Ev Ne Yana Düşüyor	276
İnsan Gibi	277
Dünyanın Bir Noktasında	278
Seni Düşündükçe	279
Bir Karavanadan	280
Dün Gece Gördüğüm Düş	281
Tam On Beş Gündür	282
Nereye Bu Yolculuk	284
Yaşamaya Devam Ediyoruz	285
Elimde Kalan	286
Ah Bu Yapı	287
Vapurun İkinci Mevkiinde	288
Mutluluk Türküsü	289
Duyar mısın	290
Nasıl mı	291
Sana Doğru	292
Diyemiyorum	293
KENDİ KALEMİNDEN A. KADİR	
Yaşam ve sanat serüvenim	297

Hapiste

YAŞANTIM

1

En önce babam işitmiş sesimi
1917 yılı Temmuzunu'nun güneşli bir sabahında.
Sonra odaya birer ikişer dolmuş
mahallemizdeki komşular.
Sonra bir yatsı zamanı
adımı Kadir komuşlar.

2

Doğrusu pek huysuzmuşum,
hiç unutmam,
sonraları annem derdi:
“Bir türlü susturamazdık,
günlerin ağlamakla geçerdi.
Bilmem ki neden güldün,
dayının Yemen çöllerinden
künyesi geldiği gün.”

3

Sait Efendi'ydi adı
mahalle mektebindeki hocamızın.
Onu iyi hatırlarım.
Ben galiba dört buçuk yaşındaydım.
Orada tanıdım ilk arkadaşlarımı.
Ağabeyimi orada sevdim:
Ağlarken o,
yüreğime dokunan bir şey vardı sesinde,
hocadan dayak yediği gün
bir akşam dersinde.

4

Ilık bir öğle vakti,
annem içeriki odada
namaza duracaktı.
Ben gizlice seyre daldım pencereden karşı komşuyu.
Bekledim belki soyunur diye
bekledim uzun uzun.
Ve düştüm sıcak bir denize çırılçıplak,
ağır ağır uyanır gibi
en tatlı yerinde uykumuzun.
Sonra şaştım kendi kendime:
Büyümüşüm!

5

Önümde kitaplar vardı.
Dizi dizi, boy boy kitaplar.
Eğildim sevgiyle, muhabbetle yüreğine onların.
Durdum merhametsizce, kımıldamadan.
Ve birdenbire, bir akşamüstü,
bir dünyaya giriverdim,
rahat, sıcacık ve kocaman.

6

Benim uçsuz bucaksız dünyamda
daima tok ve neşeliydi insanlar.
Rüzgârda daima gülerdi
geniş buğday tarlaları.
İşçiler sadece kendileri için
kumaş dokurdu renk renk.
Ve hürriyet,
korkusuz dolaşırdı sokakları
köy türküsü söyleyerek.

7

Dumanlı bir odada,
iri adamlar ortasıdaydım.
Kapıda çifte nöbetçi vardı.
İri adamlarla nöbetçiler
bana bakıyorlardı.
Biri dedi: "Namussuz!"
Biri dedi: "Kurşuna dizmeli bunu!"
Cevap vermedim.
Sonradan, hücremde öğrendim nöbetçiden,
o gece bütün şehre ilan edilmiş
zavallı ihanetimin.

8

Demirli, küçük pencereden seyrettim
geceleri gökyüzünü.
Sabahları kavak altında şiir yazdım.
Hapislerle dertleştim, havuz başında.
Mükemmel yaşıyordum,
bol ışıklı bir oda gibi apaydınlıktı içim.
Böyleyken içeride hal,
dışarıdaki söylentiye göre,
bir gece yarısı sessiz sedasız
kurşuna dizilmişim.

1938, Ankara

MAHPUSANE
DÜŞÜNCELERİ

1

Hani bir dışarda olsam,
hep yürürüm, durmam.
Benimle beraber yürür
 gökyüzü, toprak,
hürriyet, benimle beraber.
Gökyüzü, toprak ve hürriyet,
 ne güzel şeyler.

Hani bir dışarda olsam,
belki günlerce uyumam.
Sabahları yok artık o kahpe uyanışım.

Duvarda kaldı gözlerim.
Dalmışım.

1938, Ankara

MAHPUSANE DÜŞÜNCELERİ

2

Şöyle karşı karşıya oturup
seninle rakı içmek istiyor canım.
Deniz güzeldir bu anda,
gökyüzü güzel.
Bilmem, sen ne dersin?
Düşün bir kere,
sanki bütün sıkıntılardan uzak,
bir bulut üstündesin.
Göğsünü kurular elleriyle
sarışın bir çocuk,
denizden yeni çıkmış,
gözleri pırıl pırıl,
sırtında su taneleri.
Olmuş bir elma rengindedir şimdi ufuk.

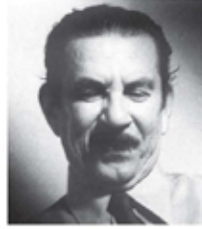
Bilirsin elbet,
içerken cesur değilim,
fakat korkmam.
Ama burda cesur olmak lâzım her akşam.

1938, Ankara

ŞİİR

*Toplumcu şiirimizin
ustalarından A. Kadir
inceliklerle örülmüş
eserleriyle edebiyatımızın
unutulmazları arasında.*

1940 kuşağı toplumcu şairlerin en önemlilerinden biri olan A. Kadir; açık, aydınlık, titizlikle işlenmiş şiirleriyle tanınmıştır. Nâzım Hikmet okuduğu için okul yıllarında tutuklanmış, sonrasında kitapları toplatılmış, sakıncalı görülerek sürgüne gönderilmiş ve tüm bu yaşadıklarını yüreğinden süzerek dizelere dökmüştür. *Mutlu Olmak Varken*'in bu baskısı, şairin kitaba görmemiş şiirlerine ve son günlerinde yazdığı, yaşam ve sanat serüvenini içeren bir yazıya da yer veriyor.

A Kadir'i pek severim. Yüreğimin başında oturan insanlardan biridir. Onun yüreği halis bir şair yüreğidir.

NÂZIM HİKMET

A. Kadir'in adı, çilenin olduğu kadar direncin de adıdır, umudun ve çalışkanlığın da adıdır. Kısacası, örste dövüle dövüle çelikleşen namusun adıdır.

ASIM BEZİRCİ

Öyle insanı bir anda saran, sarsan bir şiir değil, yavaş yavaş sıcaklığını duyuran bir çalışmadır.

DOĞAN HIZLAN

A. Kadir, dün de, bugün de halkın, insanların şairidir. Şiirlerinde alabildiğine bir insan sevgisi, alabildiğine bir sıcaklık ve candanlık vardır.

İLHAMİ SOYSAL

ISBN 978-975-510-492-8

9 789755 104928